

Flerspråkighet som norm och resurs

Kontaktperson på grundskolförvaltningen: Kristina Rönneke

kristina.ronneke@grundskola.goteborg.se

Lärare:

Kursansvarig Lotta Olvegård lotta.olvegard@svenska.gu.se

Klas Almroth klas.almroth@svenska.gu.se

Ulla Bodelsson ulla.bodelsson@svenska.gu.se

Sara Nilsson sara.nilsson@svenska.gu.se

Datum: 26/9, 23/10, 28/11, 30/1

Tid: 12.30 – 16.30

Plats: 26/9 Sal C363 Humanisten

23/10 Radisson Blu

28/11, Burgårdens konferens

30/1 OBS! Ändrad lokal: Grundskoleförvaltningen Gamlestadstorget 7, våningsplan 1

Kursens innehåll

Kursens innehåll ska syfta till att ge lärare som undervisar i olika ämnen i åk 1-9 en ökad medvetenhet om utbildningens roll i språkligt och kulturellt heterogena lärandemiljöer. Kursen ska behandla två aspekter :en grundläggande aspekt med syfte att orientera och leda till förståelse för hur lärare bättre kan ta sig an den heterogena lärandemiljön där normer och värderingar möts och utvecklas. Den andra aspekten avser att introducera verktyg i undervisning för att stärka flerspråkiga och nyanlända elevers förutsättningar för lärande. Kursen ska, utifrån kursdeltagarnas yrkeserfarenhet, synliggöra och beröra frågeställningar om normer och värderingar, kultur och identitet. I kursen belyses även Mottagandet av nyanlända elever på nationell och lokal nivå. Innehållet i kursen ska ta avstamp i didaktiska överväganden som en lärare ställs inför i en språkligt och kulturellt heterogen skolmiljö.

I kursen diskuteras

- exempel på externa faktorer som kan påverka flerspråkiga och nyanlända elevers lärande (t.ex. skolans organisation, lärarkompetens samt studie- och yrkesvägledning m.m.)
- hur ett inkluderande förhållningssätt och interkulturalitet kan ge redskap för att synliggöra normer i utbildning.
- hur undervisande lärare kan bidra till att flerspråkiga och nyanlända elever når målen för utbildningen
- hur lärare kan stötta och bedöma elevers språkutveckling samt
- hur kartläggningen av nyanlända elevers språk och kunskap genomförs.

Efter genomgången kurs ska deltagarna:

- kunna diskutera språk- och kunskapsutvecklande undervisning utifrån ett andraspråksperspektiv på lärande.
få insikt i hur mottagande av nyanlända elever och flerspråkiga elever kan organiseras i kommun och skolor
- få syn på hur språkliga och kulturella mönster och värderingar i skola och samhälle påverkar elevernas villkor för lärande
- kunna reflektera över flerspråkighet som norm och resurs i skola och samhälle

Kursens genomförande

Kursen består av fyra fysiska kurstillfällen. Vart och ett av dessa inleds med en eller två kortare föreläsningar om temat för kurstillfället. Efter föreläsningarna träffas deltagarna i sin respektive seminariegrupp där kurslitteratur, föreläsningens innehåll och pågående utvecklingsarbete redovisas och diskuteras utifrån deltagarnas egen verksamhet och under ledning av en kurslärare. Vid kurstillfälle 1 inleds ett praxisnära projektarbete, individuellt eller i par/grupp, som genomförs fortlöpande under kursens gång och som redovisas muntligt och/eller skriftligt vid sista kurstillfället.

Kursöversikt

26/9 Kurstillfälle 1

12.30-16.30 Sal C 363, Humanisten, Göteborgs universitet

Mottagandet av nyanlända

Välkommen och kursinformation: Lotta Olvegård, Institutionen för svenska språket, GU

Föreläsare: Kristina Rönneke, Nyanländaenheten i Göteborg,

Kurslitteratur: Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid.* Stockholm: Natur & Kultur. Kapitel 1

Kästen-Ebeling, Gilda & Tore Otterup 2014. *En bra början – mottagande och introduktion av nyanlända elever.* Lund: Studentlitteratur. Kapitel 2, 4, 6 och 7.

23/10 Kurstillfälle 2

12.30 -16.30, Radisson Blu

Språk, kultur och identitet

Föreläsare: Marie Rydenvald: språk, identitet och translanguaging.

Sara Nilsson: Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Kurslitteratur: Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid.* Stockholm: Natur & Kultur. Kapitel 2, 6

Hajer, Maaïke & Theun Meestringa 2014 andra upplagan. *Språkinriktad undervisning.* Stockholm: Hallgren & Fallgren. Kapitel 1-2

Kästen-Ebeling, Gilda & Tore Otterup 2014. *En bra början – mottagande och introduktion av nyanlända elever*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 3 och 5

28/11 Kurstillfälle 3

12.30 -16.30

Burgården konferens

Språk- och kunskapsutvecklande undervisning samt bedömning

Föreläsare: Angelica Sjölander. Bedömningsmaterialet *Bygga svenska* med fokus på elever i senare skolår, och fortbildning i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Tina Kenttä: Skolans kompensatoriska uppgift med fokus på genrepedagogik

Kurslitteratur: *Bygga svenska*. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 1-3, 4-6 och 7-9. Skolverket.

Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. Kapitel 3 och 4.

Hajer, Maaïke & Theun Meestringa 2014 andra upplagan. *Språkinriktad undervisning*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. Kapitel 3-5

30/1 Kurstillfälle 4

12.30 -16.30, Grundskoleförvaltningen, Gamlestadstorget 7

Flerspråkighet som norm och resurs

Redovisning av utvecklingsarbetet

Föreläsare: Tommaso Milani, professor i flerspråkighet vid Institutionen för svenska språket, GU

Kurslitteratur: Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. Kapitel 1, 8-9

Hajer, Maaïke & Theun Meestringa 2014 andra upplagan. *Språkinriktad undervisning*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. Kapitel 6

Litteratur

Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 1-3, 4-6 och 7-9. Skolverket.

Cummins, Jim 2017. *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. Kapitel 1- 4, 6, 8-9

Hajer, Maaïke & Theun Meestringa 2014 andra upplagan. *Språkinriktad undervisning*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. Kapitel 1-6

Kästen-Ebeling, Gilda & Tore Otterup 2014. *En bra början – mottagande och introduktion av nyanlända elever*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 2-7

Ytterligare litteratur kan läggas till under kursens gång, dock endast litteratur som kan laddas ner från nätet. Mer information om detta ges vid första kurstillfället och vid senare kurstillfällen.

Referenslitteratur

Bjerregard, Maria & Björn Kindenberg 2015. *Språkutvecklande SO-undervisning – strategier och metoder för högstadiet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kindenberg, Björn & Maria Bjerregard 2017. *Språkutvecklande NO-undervisning – strategier och metoder för högstadiet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.) 2013. *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Löthagen, Annika, Pernilla Lundenmark & Anna Modigh 2012. *Framgång genom språket. Verktyg för språkutvecklande undervisning av andraspråkselever*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.